

DEBRECENI

PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Történelemhamisítás.

Akik majd két évtizedre nyuló szerkesztői munkámat ismerik, jól tudják, hogy nem szeretek felekezeti sérelmeket könnyedén harc tárgyává tenni. Inkább az ellenkező panasz hangzik el ellenem. De talán erre is talál egyik közéleti előkelőségünk mondása, aki nem régen így szólt hozzám: Téged néha a jobboldalról szidnak, hogy baloldali vagy, néha a baloldaltól, hogy jobboldali vagy — neked alighanem mindig igazad szokott lenni.

Nincs kedvem most sem felekezeti sérelmet keresni, ám amikor a nemzeti egységes közérzést tisztán felekezeti elfogultságból támadják meg, azt még sem tehetem hallatlanná.

A Magyar Kultúra című, jezsuita vezetés alatt álló folyóirat utóbbi számában Történelemhamisítás címen cikk jelent meg, amely az ellen emelt szót, hogy Tisza Istvánnak a főváros egyik legdiszesebb helyén országos közadakozásból monumentális szobrot emelnek.

A cikk írója azon csodálkozik, hogy miként kerül elő — szerinte — meglepetésnek a Tisza István szobra s nagy határozottsággal megállapítja, hogy Tisza István semmit sem tett, amiért a nemzet legnagyobbjai közé emeltessek.

A történelemhamisítás már abban benn van, hogy a Tisza-szobor meglepetésképpen készül, hiszen köztudomás szerint tíz évnél régebben megindult az országos gyűjtés és a törvényhozás, a törvényhatóságok, egyesek adományai nyilvánosan nyugtáztattak, tehát mindenkinek, aki szalmakazalba nem dugja fejét, tudnia kellett a szobor előkészítéséről. Mikor pedig az ország legkiválóbb művészeit meghihlette a Tisza István grandiózus alakjának megmintázása, országos versenybírósg döntött a pályaművek felett, amelyek heteken át ki voltak állítva, amelyeket a nézők sokasága megtekintett, amelyekről a lapok részletes leírásokat adtak s a szebbnél-szebb pályaművekmodelljei közintézményeknek ajándékoztatván, egész csapat igazán művészi terv van állandóan közszemlére kitéve azóta is.

Nem mondom történelemhamisításnak a

cikkíró másik állítását, amely szerint Tisza István nem volna méltó a legnagyobbak között emlegettetésre, mert ebben a tekintetben mindenkinek meg lehet a maga külön véleménye. Igaz, hogy ma már azok is, akik Tisza István politikájának ellenfelei voltak, sorra elismerik a nemzeti szempontból kivételesen nagy voltát. Igaz, hogy, amit kevés fiával tett meg eddig a magyar nemzet, éveken át zarándokoltak kegyeletes megemlékezéssel vallásfelekezeti, sőt politikai pártállás különbsége nélkül a nemzet legjobbjai; igaz, hogy évenként összegyűlnek emlékének magasztalására s ezeken a Tisza István nagyságát dicsérő összejöveteleken kormányzó urunk mellett az ország legnagyobbjai szoktak megjeleníteni; igaz, hogy az emlékeztető megújító díszbeszédek tartói közt nemcsak az egyházi és a politikai életben volt munkatársai, hanem például József királyi herceg és Apponyi Albert is szerepeltek, akiknek jó katolikus-voltát és a haza körüli érdemeit a Magyar Kultúra sem vonja kétségbe. Mindazáltal lehetnek olyan jó fiai is ennek a hazának, akik még mindig nem ismerték fel a Tisza István nemzeti nagyságát és éppen azért azt az állítást, hogy Tisza Istvánnak nem lehet helye a nemzet legnagyobbjai között, történelemhamisításnak még sem nevezhetem.

De igenis történelemhamisításnak, még pedig igen veszedelmes és a nemzet életére igen káros hatású történelemhamisításnak kell bélyegezni azt az elgondolást, amely a cikkíró fejtegetéseiből kéri, amely szerint ugyanis Tisza István ünneplése és nemzeti nagyok közé emelése csak a felekezeti elfogultság következtése volna. A cikkírónak nyilván az is fáj, hogy az országház terét a protestáns Kossuth Lajosról nevezték el s hogy azon a protestáns nagyatádi Szabó Istvánnak is áll egyszerű szobra. Ezekkel összevetve a Tisza-szobor felállítását is a protestáns érdekek érvényesülésének látja s a farkas és bárány meséjére emlékeztetve hangoztatja a jótanácsot: Tessék a politikai és felekezeti mohóságot alárendelni a nemzeti gondolatnak.

Hát ez az éppen, amit mi folyton-folyvást

cselekszünk: a felekezeti szempontokat alárendeljük a nemzeti egység gondolatának. Néha talán, a magunk szempontjait nagyon is elhanyagoljuk, éppen azért, hogy a nemzeti szempont teljes egészében érvényesülhessen. De annak, aki Tisza Istvánban is első sorban a protestáns embert látja és nem a nagy magyart, ilyen tanácsot adni semmi jussa sincs.

Van nekünk szegény magyaroknak elég sok bajunk, nyomorúságunk a mai világban akkor is, ha szüklátókörű felekezeti elfogultsággal nem akarjuk a nemzeti nagy értékeinket kisebbiteni.

Az olyan ember, aki a mostani keserves viszonyok közt is ráér minden ok és alap nélkül felekezeti torzsalkodásokat kezdeni, nagyjaink koszorúját azért, mert másvalláshoz tartozók, megtépdesni s ezzel a másik fél sok elfojtott keserűségét kirobbantani, egy hajszállal sem jobb a gyujtogatónál.

Kun Béla.

Egyházunk jövője.

Történelmi sorsdöntő idöket élünk társadalmi, gazdasági és állami életünk egész berendezésében. Mit fog hozni számunkra a jövő, amikor társadalmi életünk alapja, a kapitalizmus megingott s a gazdasági kilengések és katasztrófák egész gazdasági s rajta felépülő társadalmi és állami életünket is alapjaiban támadták meg? Lehetetlen nem látnunk, hogy vulkán felett járunk s a földalatti moraj, amely eljövendő katasztrófák hirdetője, összeomlását jelenti mindannak, amit évszázadok alatt termelt az ember társadalmi és gazdasági élete.

Azonban ez a válság, ami reá nehezült erre az emberiségre mindinkább lelki válsággá kezd átalakulni. Nem csupán gazdasági válságról van tehát itt szó, hanem sokkal többről, az emberek lelki egyensúlyának megingásáról, amelyik természetesen a lelki s vele összefüggő egyházi életnek egész területén érezteti a maga romboló hatását. Egész nemzedékek, sőt emberöltök élete dől el abban a gazdasági és társadalmi harcban, amelyben élünk. Sikerül-e megmenteni a jövő számára a kapitalisztikus gazdasági s a polgári-arisztokratikus társadalmi rendnek az alapjait ma már nagyon kétséges és bizonytalan. Azonban a lelki válság továbbra is fenn fog állani bármint dőljön el a gazdasági harc mezején a küzdelem s ha nem orvosoljuk könnyen akuttá válik, amely elsősorban a mi ideális berendezésű egyházunk sírját áshatja meg.

Nézzünk szét csak körül s már is láthatjuk egyházi életünk mezején a következőket.

I.

A gazdasági harc s a létért folytatott szívós s mind reménytelenebbé váló küzdelem legelőször is lehetetlen helyzetbe hozta egyházi háztartásunk egész menetét. Az egyházi adók nem folynak be s ami befolyik, annak is nagy-

része kényszer folytán kerül egyházi pénztárunk kezelésébe. Az egyházi adóhátralékok nagy részét hovatovább behajthatatlanoknak kell minősítenünk, mert amikor az állam a maga követelését a legerősebb kényszer alkalmazásával sem képes behajtani, mit cselekedjen akkor az egyház a maga hátralékaival? A jus advocatiae elve nagyon szép, amíg fizetőképés polgárokkal állunk szemben, akik akár könnyelműségből, akár feledékenységből, akár rosszakaratból nem fizetnek, de mindjárt az egyházra visszapattanó golyóvá válik, míhelyt a szegény embernek utolsó tehenét akarjuk elárvereztetni érte. A jókedvű adakozó pedig mindig ritkább jelenséggé válik ebben a kietlen gazdasági pusztaságban. Amennyiben pedig a fizetetlen adóhátralékok nőnek az egyháztagok vállain, akképpen nő az egyház iránt való idegenkedés és ellenszenv is. S ha a gazdasági válság megszűnne is nagy hirtelenséggel — amire vajmi kevés kilátásunk lehet —, akkor is a felgyült adóhátralékok behajtása végső elkésereedésbe kergetné egyháztagjaink nagy részét. Természetesen egy gazdasági fellendülésben mindenki először önmagát és lerongyolódott gazdaságát szeretné felruházni. De honnan is várjuk mi a gazdasági fellendülést, mi, akiknek hívei éppen a kis- és törpebirtokosokból kerülnek ki, nagy részben Németország, Ausztria, Olaszország ma annyira fejlesztette már a háború óta mezőgazdaságát, hogy alig szorul bevitelre, a többi államok pedig mind ellenséges indulattal halálunkat várva állnak körülöttünk.

Ennek a helyzetnek a következménye, hogy egyházunk iskoláinak a fenntartása, hovatovább lehetetlenné válik. Még mi kis állam- és adósegélyes egyházak jobban megbirkozunk a nehézségekkel, mint a nagy, sokszámu iskolát fenntartó gyülekezetek nagy része. A nagy alföldi gyülekezetek egymásután jelentik be, hogy nem képesek iskoláik fenntartásáról gondoskodni s tehermentesíteni kívánják magukat e tekintetben, hogy életüket továbbtengessék. Úgy tesznek, mint a hajósok: legértékesebb kincseiket is a tengerbe vetik, ha a veszély nagy, hogy életüket megmentésük.

Az iskolák feladása s iskoláink egyházunk testéből való kioperálása mindenesetre súlyos mütét volna egyházi életünk szervezetében, amelyet — ha vele egyházi életünk jövőjét biztosítva látnám — szomorú szívvel, de mégis elfogadnám. Szomorú szívvel mondom, mert egyházunk évszázadok alatt annyira összeforrott iskoláival, hogy iskola nélkül olyan volna egyházunk, mint szárnyát elmetesztett madár, amelyik csak vergődik, de repülni képtelen. Mert a történelem folyamán mindig akkor fejlődött egyházunk, amikor iskoláink éltek és virágoztak. Nagyhirű és kiváló iskoláink nélkül talán már el is merült volna életünk hajója a megpróbáltatások zivataráiban. Hogy élünk és a jövő lehetőségeit hordozzuk magunkban: ezt iskoláinknak köszönhetjük elsősorban.

Ha már mostan ilyen nagy volt iskoláink jelentősége egyházi életünkben, mégis a jövő útja elkerülhetetlen az lesz, hogy egyházunk testéről leválnak iskoláink, amelyeket fenntartani képtelenné válunk.¹ Nem is lehet kívánni, hogy fizetés nélkül küzdő, a kétségbeesésben vergődő tanítóink ragaszkodjanak mihozzánk, akik törvényesen megszolgált és megérdemelt fizetésüket sem tudják kiszolgáltatni. Egészen természetes, hogy ők is oda vágyódnak, ahol törvényes illetményük kiszolgáltatását remélik. Minden munkás méltó a maga bérére evangéliumi elv s ha mi ez elvet készpénzzé váltani nem tudjuk, nem is kárhoztathatjuk azokat, akik a maguk megszolgált bérét kívánják mitőlünk s ha nem kapják, odafordulnak az államhoz védelemért. Ez nem az egyházzal szemben való hűtlenség, csupán az ő megélhetésük kérdése.

Hogy iskoláinkat megtarthassuk, ehhez új, országos iskolai törvényre volna szükségünk. Mert lehetetlen, hogy ott, ahol törpe- és kisbirtokos híveink óriási iskolai terhet viselnek, ott a zsidó birtokos, vagy bérlő, vagy más keresztyén vallású birtokos semmivel sem járuljon ahhoz az iskolához, amelybe pedig cselédeknek gyermekei tanulni kényszerülnek.² Ezeknek a birtokosoknak joggal igényelhető hozzájárulásai is a törpe- és kisbirtokos híveink nyakában maradnak. Új kultúradó, vagy iskolai pótdó bevezetésére volna szükségünk, hogy ezek az anomáliák megszűnjenek s iskoláink továbbra is megtarthatók legyenek.

A gazdasági válság másik szomorú következményét a secták remélhető előretörésében látom. Már most is hangzik a hívogató szó a secták részéről: „Jöjjetek mihozzánk, itt nem kell adót fizetni.” Ennek a hívogatásnak — bár semmi jogos alapja nincs, hiszen ők a maguk részére még súlyosabb hozzájárulást kívánnak híveiktől, ha nem is adó, hanem adomány formájában — mégis az amúgy is súlyos közterhek alatt nyögő híveinknél mind nagyobb hitelre találnak. S ha az állam közterhei alól menekülni nem tudnak, legelőször megpróbálják az egyházi és iskolai közterhek alól való szabadulást. A lélekhalászat tehát anyagi nehezégek folytán is folyton súlyosodni fog. S minthogy ezeknek befogadására a már egész országot behálózott secták nagy igyekezettel vágyakoznak, féltő, hogy térhódításuk sokkal nagyobb lesz, mint a jólét napjaiban. Ehhez járul még a történelmi egyházak közötti ellentét, amelyet a secták a jelen és jövő nyomorúságában mind nagyobb mértékben fognak kihasználni.

Tudtommal nem áll jobban a helyzet azokban az egyházakban sem, ahol földbirtokkal rendelkeznek. — Ezeknek jövedelmezősége az utóbbi években annyira megcsappant, hogy hovatovább a fizetésképtelen bérlők hátralékai

s a megkisebbedett bérletjövödelmek miatt mind jelentéktelenebbé válik. De ha még pontosan be is kerülne az egyház pénztárába, a megnövekedett állami köztartozások miatt akkor is elesne az egyház attól, hogy egyházi és iskolai költségei fedezésében a földhaszonbérletek jelentős tényezővé váljanak. Pedig az elmúlt időben tényleg azok voltak. Az állami közterhek növelése mellett olyan óriási terheket is rak az állam iskolafenntartó egyházunkra, mint aminő az országos tanítói nyugdíjjarulé, amelyet az jelen anyagi erőinek figyelembevételével viselni képtelen. Ehhez járul az a tény, hogy egyházközségeink jórésze az adósságok felszedésében könnyelműen és meggondolatlanul járt el s egyházi hatóságaink nem voltak eléggé éberek ennek meggátolásában. Ennek következménye aztán az a hatalmas roham, amely egyházközségeink egy részét a hitelezők részéről éri s már néhány esetben templomaink elárverezése is mutatja az irányt, ahova ezen a lejtőn egyházunk útja vezet. A pénzügyek legtöbbszőr kiméletlenül követelik pénzüket, vagy legalább is annak esedékes kamatait s ha egyházközségeink hátralékos adófizetőivel szemben emiatt szigorú végrehajtással fellépnek, ennek is csak az egyház egyeteme veszi a kárát. Egyháztagsaink, akik református egyházunknál jórészen a törpe- és kisbirtokosokból kerülnek ki, az utóbbi években annyira eladósodtak, hogy e tekintetben saját kötelezettségeiknek sem tudnak eleget tenni. Önmaguk váltóadósságát igyekeznek rendezni — amennyiben képesek — s az egyházon keresztül terhelő adósságokkal nem törődnek, miközben önmaguk mentésében fáradoznak. Sajnos, már nagyon kevesen vannak, akik adósságaik kamatait is fizetni képesek. Hogy egyházi eladósodásunk útja hova vezet, ezt azt hiszem részletezem tovább nem is szükséges.

Természetes következménye ennek az állapotnak egyházi épületeink lassú leromlása is. A fizetésképtelen egyháztagsok s a be nem folyt egyházi adók természetes következménye ez is. A szükséges pénz nélkül egyházi épületeink karbantartása is hovatovább lehetlenné válik. Talán nem is távoli perspektíva egyházi épületeink dűledező, elhagyatott állapota sem jelenlegi gazdasági leromlásunk közepette.

(Eperjeske.)

Szombathy Imre.

(Folytatása következik.)

Választás vagy kinevezés?

Őszinte örömmel olvastam régi kedves barátom: Fejlesztés Endre cikkét egyházunk egyik legégetőbb problémájáról: a lelkipásztor és politika viszonyáról. Megpróbálom ezt a kérdést egy lépéssel előbbre vinni. A cikk két kérdést tárgyal:

1. A politikának a lelkipásztorral, 2. a politikának a lelkészválasztással összefüggő kérdéseit. Olyan óriási fontosságú mindkét kérdés,

¹ Desperálni nem szabad. K. B.

² Lesz ilyen törvény. K. B.

hogy feltétlenül külön kell választani őket s külön-külön foglalkozni mindegyikkel.

Egy évszázadot kellett átaludni annak az embernek, aki még ma is abban a hitben ringatja magát, hogy az egyházi és politikai életnek semmi köze egymáshoz. Mert tény az, hogy az egyház tagjai politikai életet élnek, sőt nagyon is intenzív politikai életet élnek: politikai pártokban tömörülnek. Emellett egyenesen megkövetelik az egyháztól, hogy az élet minden nagy kérdésére megoldást, minden felbukkanó új világnézetre feleletet adjon.

Ha nem ad, ha egyszerűen nem vesz róluk tudomást, úgy jár az egyház, mint a szociális gondolat és munka kérdésével, hogy dacára a szentírás mérhetetlenül gazdag szociális erőforrásainak és egyedül helyes irányelveinek, a szentírás alapján álló egyházakat a más világnézetű pártok egyenesen a szociális világnézet ellenségeinek tartják s felfogásuk az egyház némasága és passzivitása miatt még ma is bódít s mérhetetlen tömegeknek az egyházból való kiválását eredményezi. Meglévő és nagyon komoly kérdés tehát az, hogy *a lelkipásztor hogyan illeszkedik bele a politikai életbe úgy, hogy egyrésztől meg tudjon maradni csak és tisztán lelkipásztornak, másrészt pedig ezzel a lépésével ne ártson* (eddig igencsak így volt!), *hanem használjon egyháza ügyének! Mert nem a politizálás itt a fontos, hanem a mindenkinek mindenné levés, hogy mindeneket megtarthassunk!* Ezt a kérdést azonban bölcs, tapasztalt és széles látókörű férfiaknak kell megvitatniok és eldönteniök.

Én a másik kérdéstről szeretnék most beszélni, amiben nekünk fiataloknak — sajnos — több tapasztalatunk van, mint az idősebbeknek. Ez pedig a lelkészválasztás kérdése. Nem először írok róla, de ismét hangoztatom, hogy *az egyház önmaga némitja meg, köti gúzsba és járattja le társadalmilag és erkölcsileg egyaránt lelkipásztorait, addig, míg a mai lelkészválasztásoknak teszi ki őket!* Ennek a súlyos vádnak a helytálló voltát sok szomorú tény és körülmény igazolja. Ezek között csak egy a politika. Azt értem ez alatt, hogy az egyház soha nem tett semmit arra vonatkozólag, hogy a lelkészválasztásban a politikai befolyás ne érvényesülhessen. Láttam választást, ahol három főszolgabíró volt jelen s küzdött minden eszközzel egyik jelölt ellen, mert az illető nem szegődött be szolgálatukba. Más községben egyik *szociáldemokrata* képviselő agitált egyik jelölt érdekében. Harmadik helyen a főispántól a kisbíróig az egész közigazgatási apparátus vállvetett erőfeszítése választotta meg a lelkipásztort. Előlép a lelkészválasztás politikai pártterdekké s mint ilyenbe természetesen beleszól a lelkészválasztásba az evang., zsidó és katolikus párttag is! Következésképp egyrésztől, hogy a vesztes párt tagjai elmaradnak a templomból, az úrvacsorától, kilépnek a presbiteriumból, de mindent elkövetnek, hogy üssenek a papon, ha egyházuk belepusztul is. Beszélhet azután az a lelkipásztor

az angyaloknak nyelvén is. Másik szomorú következmény, hogy a jelöltek két-három bukás következményeit és tanulságait levonva belátják, hogy teljesen a maguk erejére, tehetőségükre s a mindig kisebbséget képviselő komoly egyháztagok támogatására hiába építenek. — Mintegy bele kényszeríti őket az usussá vált „választási harc” rendszere, hogy ők is pártfogókat keressenek. Így aztán talán egyeseknek, talán pártoknak szolgálataikat felajánlva s ellenszolgálatásul támogatásukat kérve, egyszerűen eladják magukat. Hová lett a független lelkipásztor? Megpecsételte sorsát örökre. *Nem lehet pásztor, csak béres; nem lehet próféta, aki csak Istentől függ és az ő akaratát szólja, legfeljebb néma báb vagy pártagitátor!* Gúzsba van kötve teste-lelke. *Ilyen lelkipásztorokól és gyülekezetektől várni az élethalálharcot vívó egyház ügyének jobbrafordulását nem lehet.* Felelős pedig Isten és emberek előtt maga az egyház, aki ezt lehetővé tette, azáltal, hogy némán elnézte és elnézi. Amilyen erkölcsi erőt képvisel az egyházra nézve egy tiszta és egyhangú meghívás útján állásba jutott lelkipásztor, olyan, sőt hatványozott mértékben való veszedelmet jelent egy „választási harc” (akár politikai, akár kortes, akár pénzsata) „győztese”! És kérdem: milyen választás van több? Ezekután nyugodt lélekkel merem mondani, hogy *így ne válasszunk!*

Tudom, abban mindenki egyetért velem, hogy a lelkészválasztás terén változásnak kell jönni. Mióta a megváltozott viszonyok s a túltermelés miatt égetővé vált a lelkészválasztás kérdése, mindig azzal áztatjuk magunkat, hogy jön az új törvény. Sajnos, azonban az új törvény még mindig nincs itt s belátható időn belül nem is lesz. Különbösen is, *míg a szellem meg nem változik, míg új élet nem jön, addig hiába jön az új törvény.* Eddig is módjában állott volna, minden külön törvény nélkül, erős kézzel belenyulni a lelkészválasztás dolgába, módjában állott volna a fegyelmet legalább a lelkipásztorokkal szemben gyakorolni, de nem tette, elmulasztotta ezt az egyház. S ha a multat nézzük, az nem jogosít fel bennünket a reményre, hogy hamarosan megoldja az egyház a lelkészválasztás kérdését. Ezekután — nehéz szívvel bár — állítom, hogy csödbejutott a lelkészválasztás eddigi rendszere s csöddel fenyegeti az egész egyházat. Tudom, hogy aki a demokratikus választási rendszert támadja, az az egyház kijegecesedett alkotmányát, az egyház külső testét támadja. De nem több-é az élet, hogynem a test? Ragaszkodjunk mindenhez, ami ősi és jó. De ha egy rendszert nem lehet a megváltozott idők szolgálatába beállítani, addig dobjuk el, cseréljük ki, míg nem késő. Tanulságos volna egy botrányos választás után megszavaztatni azokat, akik közvetlen közelből látták és élték át egy ilyen választás erkölcsromboló, egyházellenes hatását és következményeit. Merem állítani, hogy a szavazatok

meglep
rendszer
hatná
és egy
presbit
távoli
előnye
állást
rendszer
teni. E
rendet
joghato
akkor,
a kine
M

KÜL

S
hányá
király
helyes
dolok,
szent
hogy
persze
nevez
mert
jelent
csak
mond
ság,
minde
gondc
keresz
kálvin
ban
szólta
szente
külföl
moka
Istvá
mint
Nagy
sem
ahogy
skót

febr.
Istvá
tartot
gyalt
negye
meg
nem
tozók
5%-k
A ta
egyhá
tiszte
göt t

meglepő többsége szívesen feladná a választási rendszert. Viszont a kinevezés jogát gyakorolhatná egy bizottság, amely az egyházkerület és egyházmegye elnökségén kívül az illetékes presbiterium három tagjával döntene. De ez távoli dolog. Erről s a kinevezés mérhetetlen előnyeiről máskor többet. Egyelőre foglaljunk állást: *bizonyítsa be az egyház, hogy a választási rendszer jó és ma is képes minden igényt kielégíteni. Bizonyítsa be azzal, hogy egy éven belül teljes rendet terem! Ha pedig ezt nem tudja kézzelfogható és azonnali intézkedésekkel bebizonyítani, akkor, csak akkor, de akkor minél hamarabb jöjjön a kinevezés!*¹

Mezótúr.

Kiss Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK

Szent István vagy Első István? Szemrehányást kaptam amiatt, hogy az első magyar királyt Szent Istvánnak nevezem. Mi hát a helyes érv: Szent vagy Első? Ha arra gondolok, hogy felesleges jó cselekedetek teszik szentté, vagy hogy közbenjáró, akkor persze, hogy nem szent. Ha a sorrendet nézem, akkor persze, hogy első. Ámbár akkor is szívesebben nevezem inkább egyszerűen István királynak, mert a többi Istvánok, hozzá képest, olyan jelentéktelenek, hogy István királyról szólván, csak reá gondolhatok. Mintahogy amikor azt mondom: Meghalt Mátyás király, oda az igazság, nem teszem ki, hogy első, mert ugyanis mindenki tudja, hogy nem a Rudolf öccsére gondolok. Egyébként pedig nem kívánok jobb keresztyén, jobb református, vagy akár jobb kálvinista lenni, mint a mi eleink, akik a bibliában Szent Máté, Szent János stb. írásairól szóltak, ámbár igen jól tudták, hogy ezek sem szentek *amaz* értelemben. Vagy mint azok a külföldi hittestvéreink, akik református templomokat ma is szentek nevére neveznek. Szent Istvánnak ez a történelemben elfogadott neve, mint Mátyásé az Igazságos, Anjou Lajosé a Nagy. A történelmi tradíciók megtartása nálam sem jelenti a dogmatikai elvfeledést, mint ahogy Károli Gáspárnál nem jelentette és a skót reformátusoknál sem jelenti.

Presbiteri gyűlés. A debreceni presbiterium febr. 13-án, Baja Mihály lelkész és dr. Vásáry István főgondnok elnöklete alatt gyűlést tartott. 20 pontból álló tárgysorozatot tárgyalta le. Az egyházi tisztviselők fizetését negyedizben csökkentette. A havi száz pengőt meg nem haladó fizetés újabb csökkentés alá nem került. Az V—VII. fizetési osztályba tartozók illetményét 6%-kal, a többi osztályokét 5%-kal, a 100 pengőt meghaladókat 2%-kal. A tanyai hívek lelkigondozására a református egyház 27 tanyai iskolában összesen 257 istentiszteletet tartott, aminek a költsége 3343 pengőt tett ki. Az állami tanyai iskolákban a rend-

¹ Ez semmiképen ne jöjjön. K. B.

szeres vallásoktatás költsége egy év alatt 7118 P. Az állami iskolák szegény tanulói közül könyvsegélyben részesült a tanyákon 400 tanuló, ruhasegélyben pedig 125.

Lelkészképesítő vizsgák. A tiszántúli egyházkerületi lelkészképesítő vizsgái, dr. Baltazár Dezső püspök elnöklete alatt befejeződtek. Az első vizsgán oklevelet nyertek: Kocsis Béla, Kóczé Lajos, dr. Kökényessy András, Lovász Gerzson, Szücs Imre. A második vizsgán: Bódis Gyula, Czövek Károly, Morvay Aladár, Sarkadi Károly, Szini Béla, K. Tóth Albert, Varga Dezső.

Kincs Elek: *A telepítés nemzeti jelentősége* című közérdekű munkája megrendelhető: Martineum Rt. könyvkereskedésében Szombathelyen. Ára: 80 fillér és 10 fillér postaköltség. Küldhető bélyegben is.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.
591/2—1933. szám.

Körlevél.

Tudomásulvétel céljából felhívom a kebelbeli nagytiszteletű esperes urak és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” f. hó ...-én megjelent ...-ik számában közzétett alábbi rendeletekre:

441—1933. eln. Vasúti arcképes igazolványok érvényesítése.

37,030—1933. Testnevelés kérdéseinek rádió útján való ismertetése.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1933 február 23.

Dr. Baltazár Dezső, püspök.

Körlevél. Nagytiszteletű Esperes Úr! Az érdekeltekkel leendő közlés elrendelésével tudatom, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter úrnak folyó február hó 7-én kelt s 4400—1933. szám alatt kiadott rendelete szerint a lelkészi korpótlékok 5%-kal ismét leszállítottak. Egyben kérem Esperes urat, méltóztatásuk mindazokat a lelkészeket, akiknek az *első* korpótlékhoz való igényük a fennálló törvényes rendelkezések szerint, vagyis az 1932 július 1-től 1933 június 30-ig terjedő egy esztendő figyelmen kívül hagyása mellett folyó évi július hó 1. napjával megnyílik, felhívni, hogy szolgálati bizonyítványokkal kellően felszerelt, a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz címzett kérvényeiket Esperes úr útján hozzám mielőbb, de legkésőbb folyó évi március hó 20-ig nyújtsák be. A második és további korpótlék folyósításáért nem kell külön folyamodni, ezeket a Miniszter úr hivatalból folyósítja az igénytadó 10., 15., 20. és 25. szolgálati év betöltése után. Atyafiságos szeretettel Debrecen, 1933 február 23. **Dr. Baltazár Dezső,** püspök.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költséggel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél,

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933-533

Protestáns egyházi irodalom!

Dr. Baltazár Dezső: Elég nékem az Isten kegyelme (Prédikációk) . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből —50

Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . 2.50

MEGJELENT:

Dr. szentpéteri Kun Béla: Magyar református egyházalkotmány P 1-60

Dr. Erdős Károly: Méliusz világító lámpásának sugarai. —30

Dr. Illyés Endre: A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90

Dr. Incze Gábor: Keresztelési beszédek 3.—
— A magyar református imádság a XVI. és XVII. században 6.—

— Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—

Kesztyűsné Balogh Margit:

Az Úr számolyánál. Ára: P 3.—

Kovács János: Gyalogösvény (52 ifjúsági prédikáció) 4.—

Dr. Sz. Kun Ágota: A debreceni református Nagytemplom 3.—

Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus 3.60

Orosz Tamás: Napsugár a szent berkekben 4.—

Révész Imre: Kálvin élete —80
— Révész Imre élete 8.—

Dr. Révész Imre: Az ige fénye (Prédikációk). 1.20

Szabó Gyula: Sötétségből világosság legyen! (Prédikációk) 3.—

Szalonnás János: A református leány (Kötve) 6.—

Dr. Török István: A Barthi theologia elméleti és gyakorló-lelkészi szempontból —.50

— Barth Károly theológiájának kezdetei 3.—

Varga József: Korálkönyv 6.—

Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma 7.—

Vincze Elek: Mi láttuk az ő dicsőségét... (Prédikációk) 5.—

Vincze Károly: Istennek angyalai 4.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedésben, Debrecen,
Ferenc József-út 26. szám alatt.